

HRVATSKI CENTAR
ZA POLJOPRIVREDU, HRANU I SELO

PLAN RADA ZA 2015.

Zagreb, prosinac 2014.

Uvod

Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo (u daljnjem tekstu: Centar), Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb, osnovan je na temelju Zakona o osnivanju Hrvatskog centra poljoprivredu, hranu i selo („Narodne novine“ 25/09, 124/10 – u daljnjem tekstu: Zakon).

Djelatnost Centra se obavlja temeljem članka 3. Zakona, a putem ustrojstvenih jedinica koje sukladno Statutu čine: Ured ravnateljice, Zavod za zaštitu bilja, Zavod za vinogradarstvo i vinarstvo, Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo i Zavod za voćarstvo.

S danom 30. studenim 2014., Centar ima zaposleno 137 djelatnika, od čega je 20 doktora znanosti i 10 magistara znanosti, 62 djelatnika je visoke stručne spreme, 5 djelatnika je više stručne spreme, 39 djelatnika je srednje stručne spreme i 1 djelatnik je ostale spreme.

Program rada Centra za 2015.

Ciljevi obavljanja djelatnosti Centra su utvrđeni Zakonom i čine osnovu programa rada Centra za 2015.

To su: razvijanje istraživačkog rada, poticanje procesa prilagodbe poljoprivrednog sektora i ruralnog prostora; prenošenje znanja iz područja poljoprivrede korisnicima; provođenje analitičkih i dijagnostičkih poslova, praćenje te davanje preporuka i prognoza proizvođačima, izdavanje dokumenata u područjima zaštite bilja, vinogradarstva, voćarstva, vinarstva, maslinarstva, sjemena, sadnog materijala; istraživanje u području poljoprivredne proizvodnje, novih proizvodnih programa u poljoprivredi; suradnja s gospodarstvom u području primjene rezultata znanstvenih i stručnih istraživanja; Ovi zacrtani ciljevi ostvarivat će se u skladu s financijskim, kadrovskim i tehničkim potencijalom raspoloživim u Centru.

1 URED RAVNATELJICE

U Uredu ravnateljice u 2015. planiraju se nastaviti aktivnosti određene Zakonom i Statutom Centra, kako slijedi:

- Koordinacija, kontrola i praćenje provedbe godišnjeg programa rada ustrojstvenih jedinica Centra;
- Nastavlja se obavljanje poslova organizacije, kontrole i praćenja izvršenja svih financijskih i računovodstvenih poslova u suglasju s pozitivnim zakonskim propisima koji reguliraju financijsko i računovodstveno poslovanje Centra, te pripremanje analiza i financijskih izvješća za potrebe ravnateljice i Upravnog vijeća Centra;
- Nastavlja se obavljanje pravnih i kadrovskih poslova Centra, izrada pravilnika i drugih normativnih akata iz djelokruga rada Centra kao i sudjelovanje u izradi prijedloga propisa iz djelokruga rada Ministarstva poljoprivrede;
- Nastavlja se praćenje i osiguravanje pravilne primjene zakona i drugih propisa, zastupanje Centra u postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima;
- Nastavlja se obavljanje poslova u vezi vođenja popisa imovine i zaštite, poslova evidentiranja, arhiviranja predmeta, zaštite arhivske građe te donošenje propisa iz te oblasti;
- Nastavlja se obavljanje poslova prisilne naplate sukladno zakonskim propisima;
- Nastavlja se rješavanje imovinsko pravnih odnosa Centra;
- Nastavlja se obavljanje poslova javne nabave sukladno zakonskim propisima i nabave uopće sukladno potrebama Zavoda i Centra u cjelini;
- Nastavlja se vođenje brige o dodatnoj edukaciji i stručnom usavršavanju djelatnika Centra sukladno stručnom području kojeg obavljaju u Centru te raspoloživim financijskim sredstvima,

sudjelovanje i rad na stručno-znanstvenim skupovima, seminarima, radionicama i sl. u zemlji i inozemstvu, a od interesa su Centra;

- Nastavlja se izrada te donošenje i drugih akata sukladno zakonskim propisima;
- Nastavlja se usavršavanje djelatnika putem raznih seminara iz oblasti prava, računovodstva, javne nabave, arhiva te arhivske građe i dr.

2. ZAVOD ZA ZAŠTITU BILJA

U Zavodu za zaštitu bilja nastavlja se obavljanje poslova iz područja fitomedicine (zaštite bilja) sukladno Zakonu o biljnom zdravstvu (NN 75/05, 55/11), Zakonu o održivoj uporabi pesticida (NN 14/14), Zakonu o provedbi Uredbe (EZ) 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/13), Zakonu o provedbi Uredbe (EZ) br. 396/2005 o maksimalnim razinama ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla (NN 80/13) te pratećim propisima, Međunarodnoj konvenciji o zaštiti bilja iz 1992, EPPO protokolima (European Plant Protection Organization) kao i pozitivnim propisima Europske Unije, OECD-a (Organization for Economic Co-operation and Development), FAO-a (Food and Agriculture Organization) i WHO-a (World Health Organization). Tijekom 2015. godine nastavlja se s poslovanjem u skladu s Normom ISO 9001 na razini cijelog Centra što će rezultirati boljom i bržom koordinacijom poslova. Uvođenje Norme ISO 9001 olakšat će i ubrzati postupak akreditacije dijagnostičkih metoda u laboratorijima za dijagnostiku i analitiku. Poslovi će se nastaviti provoditi u četiri odjela: Odjel za biljno zdravstvo, Odjel za zaštitu mediteranskih kultura, Odjel za sredstva za zaštitu bilja i Odjel za dijagnostiku.

2.1. U Odjelu za biljno zdravstvo nastavljaju se sljedeći poslovi sukladno Zakonu o biljnom zdravstvu (NN 75/05, 55/11) i Zakonu o održivoj uporabi pesticida (NN 14/14) te pratećim propisima:

- Nastavlja se provođenje programa posebnog nadzora (PPN-a) koji uključuje otkrivanje karantenski štetnih organizama, izvještavanje o njihovoj nazočnosti, pojavi i širenju, procjenu rizika od karantenski štetnih organizama, razrađivanje i predlaganje preventivnih mjera i mjera njihova suzbijanja, temeljem Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama suzbijanja tih organizama (NN 74/06, 84/10, 120/11), Uredbi i Odluka Komisije, Akcijskih planova za suzbijanje i eradicaciju štetnih organizama, EPPO List of invasive alien plants te pripadajućim podzakonskim propisima za sljedeće štetne organizme: krumpirove cistolike nematode – *Globodera rostochiensis* i *Globodera pallida*, rak krumpira – *Synchytrium endobioticum*, smeđa i prstenasta trulež gomolja krumpira – *Ralstonia solanacearum* i *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, borova nematoda – *Bursaphelenchus xylophilus*, venuće i sušenje hortikulturnih biljaka – *Phytophthora ramorum*, Pepino mosaic virus – PepMV, azijska strizibuba – *Anoplophora chinensis*, fitoplazme vinove loze – *Flavescence doree*, sredozemna voćna muha – *Ceratitis capitata*, bolest vretenastog gomolja krumpira – PSTVd, crvena palma pipa – *Rynchosporus ferrugineus*, smolasti rak bora – *Giberella circinata*, invazivne strane korovne vrste, Tomato spotted wilt virus – TSWV i Impatiens necrotic spot virus – INSV, palmin drvotoč – *Paysandisia archon*, krumpirovi buhači – *Epitrix cucumeris*, *E. similaris*, *E. subcrinita*, *E. tuberis*, proliferacija jabuke – *Candidatus Phytoplasma mali*, bakterijski rak kivija – *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae*, karantenski štetnici na reprodukcijom sadnom materijalu agruma koji uključuje sljedeće štetne organizme: *Citrus tristeza virus*, *Citrus vein enation virus*, *Spiroplasma citri*, *Phoma tracheiphila*, uzročnik brzog sušenja masline – *Xylella fastidiosa*;
- Započinje se s provođenjem programa posebnog nadzora „Organisms harmful to plants“ za 2015. godinu koji će sufinancirati Europska komisija

- Nastavlja se s provođenjem Izvještajno prognoznih poslova (IPP) na državnoj razini koji uključuju sustavno praćenje zdravstvenog stanja bilja tijekom vegetacije i biljnih proizvoda na otvorenom, u zaštićenim prostorima i u skladištima, radi prikupljanja podataka o pojavi, intenzitetu napada, populaciji i proširenosti štetnih i korisnih organizama za bilje i biljne proizvode te sustavno vođenje evidencije o tome u formi baze podataka (Zakon o biljnom zdravlju);
- Nastavlja se s nadograđivanjem i usavršavanjem postojećih baza podataka i softverskih aplikacija o pojavi, otkrivanju, intenzitetu napada, populaciji i rasprostranjenosti ŠO vezanih uz aktivnosti izvještajno-prognoznih poslova (IPP) i programa posebnog nadzora (PPN);
- Nastavlja se s provođenjem zdravstvenih pregleda kod posjednika bilja upisanih u fitosanitarni upisnik. Osim Zakona o biljnom zdravlju te Pravilnika o fitosanitarnom upisniku i biljnim putovnicama (NN 56/2012), fitosanitarni pregledi kod posjednika bilja upisanih u Fitoupisnik obavljaju se i prema Pravilniku o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama suzbijanja tih organizama (NN 74/06, 84/10, 120/11) te drugim pratećim propisima;
- Nastavlja se s izradama procjene rizika (PRA) prije svega za karantenske štetne organizme na temelju kojih će se odrediti prioriteta praćenja ŠO u sklopu programa posebnog nadzora, a provode se temeljem Sporazuma o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera u okviru WTO i Međunarodnoj konvenciji o zaštiti bilja u okviru FAO;
- Nastavlja se s aktivnim sudjelovanjem stručnjaka u panelima i radionicama Europske organizacije za zaštitu bilja (EPPO) i drugih relevantnih organizacija na kojima se izrađuju protokoli i zakonska regulativa vezano na područje biljnog zdravlja.

2.2. U Odjelu za zaštitu mediteranskih kultura provest će se sljedeći poslovi sukladno Zakonu o biljnom zdravlju (NN 75/05, 25/09, 55/11) te pratećim propisima

- Nastavlja se koordinacija i provođenje programa posebnog nadzora (PPN-a): Sredozemna voćna muha – *Ceratitis capitata*; „Brzo sušenje masline – *Xylella fastidiosa*“; „Karantenski štetnici na citrus vrstama: Citrus tristeza virus – CTV, *Spiroplasma citri*, Citrus vein enation virus – CVEV i *Phoma tracheiphila*“
- Nastavlja se suradnja u provođenju programa posebnog nadzora: krumpirovi buhači – *Epitrix* spp., te po potrebi i drugih programa koji se provode na obalnom i otočnom području Primorske Hrvatske;
- Započet će se s aktivnostima praćenja zdravstvenog stanja reprodukcijskog sadnog materijala koji se koristi u proizvodnji voća, vinove loze i drugog poljoprivrednog bilja kod posjednika bilja upisanih u fitosanitarni upisnik;
- Nastavlja se provođenje projekta tehničke suradnje Ministarstva poljoprivrede i IAEA, TCP RER 5020 za razdoblje 2014. – 2015. u suradnji s Dubrovačko-neretvanskom županijom i udrugom voćara;
- Nastavlja se provođenje Izvještajno prognoznih poslova (IPP) za mediteranske kulture. Naglasak je u ovom slučaju dan na izvještavanje o pojavi štetnih organizama masline, agruma, smokve i dr.
- Nastavlja se provođenje laboratorijskih analiza koje se odnose na dijagnostiku Tephritidae vrsta u sklopu programa posebnog nadzora Sredozemna voćna muha – *Ceratitis capitata*, kukaca vektora bakterije *Xylella fastidiosa* iz podreda Cicadomorpha, te laboratorijske analize koje uključuju entomološke metode ocjene zaraze biljnih organa mediteranskih kultura u sklopu provođenja IPP poslova, analiza lovki koje su dostavljene s terena primjenom vizualnog pregleda, primjena „brze analize“ za ocjenu latentne zaraze lišća masline uzročnicima bolesti.

2.3. U Odjelu za sredstva za zaštitu bilja provest će se sljedeći poslovi sukladno Zakonu o provedbi Uredbe (EZ) 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/13), Zakonu o provedbi Uredbe (EZ) br. 396/2005 o maksimalnim razinama ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla (NN 80/13), Zakonu o provedbi Uredbe (EU) br. 528/2012 Europskoga parlamenta i vijeća u vezi sa stavljanjem na raspolaganje na tržištu i uporabi biocidnih proizvoda (NN 39/13, 47/14) te pratećim propisima:

- Nastavlja se ocjenjivanje dokumentacije sredstava za zaštitu bilja u postupku registracije sukladno odredbama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja i pratećim propisima, koji su usklađeni sa zahtjevima EU i Direktivom 91/414/EC. Stručnjaci Zavoda za zaštitu bilja su ovlašteni za izradu ocjene SZB prema jedinstvenim načelima u Republici Hrvatskoj;
- Nastavlja se ocjenjivanje dokumentacije sredstava za zaštitu bilja u prema Planu postupka re-registracije (za sredstva stavljena na tržište prije 2009. godine temeljem Zakona o zaštiti bilja) sukladno odredbama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja i pratećim propisima, koji su usklađeni sa zahtjevima EU i Direktivom 91/414/EC. Stručnjaci Zavoda za zaštitu bilja su ovlašteni za izradu ocjene SZB prema jedinstvenim načelima u Republici Hrvatskoj;
- Dovršit će se postupci ponovne ocjene sredstava za zaštitu bilja za Korak 1 (za sredstva stavljena na tržište prije 2009. godine temeljem Zakona o zaštiti bilja)
- Nastavlja se rad i ocjena SZB za zonalnu registraciju u postupku registracije sukladno odredbama Zakona o provedbi Uredbe (EZ) 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja na. Objavom Zakona o provedbi Uredbe (EZ) 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/2013) preuzet je trenutačni EU pravni okvir za registraciju SZB;
- Nastavlja se s provođenjem postupaka registracije SZB, izmjenama i dopunama postojećih registracija te izvanrednim dozvolama, dozvolama za istraživanje i razvoj, dozvolama za proširenje primjene za male kulture i male namjene, u skladu s odredbama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja iz područja učinkovitosti, ostataka, ekotoksikologije, ponašanja u okolišu, fizikalno-kemijskih svojstava, identiteta sredstva i izloženosti primjenitelja SZB;
- Nastavlja se s usavršavanjem kompjuterskog programa za vođenje evidencije zaprimljenih zahtjeva za ocjenu sredstava za zaštitu bilja
- Započet će se s provođenjem nacionalnog sustava ocjene i registracije biocidnih pripravaka, temeljem Uredbe (EU) 528/2012 – Zakona o provedbi Uredbe (EU) 528/2012 Europskoga parlamenta i Vijeća u vezi sa stavljanjem na raspolaganje na tržištu i uporabi biocidnih proizvoda (NN 39/13).
- Nastavlja se s aktivnim sudjelovanjem u panelima i radionicama Europske organizacije za zaštitu bilja (EPPO) i Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) te drugih relevantnih organizacija na kojima se izrađuju protokoli i zakonska regulativa vezano na područje SZB.

2.4. U Odjelu za dijagnostiku i analitiku provest će se poslovi sukladno Zakonu o biljnom zdravlju (NN 75/05, 25/09, 55/11), Zakonu o provedbi Uredbe (EZ) 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 39/13, 47/14) i pratećim propisima:

- U laboratorijima za bakteriologiju, herbologiju, mikologiju, nematologiju, virologiju, zoologiju i molekularnu biologiju, nastavlja se provođenje dijagnostičkih laboratorijskih analiza kojima će se određivati nazočnost primarno karantenskih i gospodarski važnih štetnih organizama (bakterija i bakterijama sličnih organizama, korovnih vrsta, gljiva i gljivama sličnih organizama, nematoda, virusa i virusima sličnih organizama, insekata i grinja), za potrebe provođenja programa PPN, IPP, PPN-a sufinanciranog od Europske komisije te na zahtjev stranaka;

- U laboratoriju za kontrolu sredstava za zaštitu bilja nastavlja se provođenje laboratorijskih analiza uzoraka sredstava za zaštitu bilja pri inspekcijskom nadzoru ili na zahtjev pravnih ili fizičkih osoba;
- Započet će se s postupkom akreditacije pojedinih metoda po laboratorijima. U laboratoriju za nematologiju nastavlja se s pripremom dokumentacije u sustavu upravljanja, tehničkim zahtjevima s ciljem uvođenja akreditacijskih metoda.
- Planira se uvođenje novih dijagnostičkih metoda u skladu s potrebama provođenja programa posebnog nadzora „Organisms harmful to plants“ za 2015. godinu koji će sufinancirati Europska komisija.
- U laboratorijima nastavlja se provođenje prijema uzoraka bilja, biljnih proizvoda, tla, vode i drugih nadziranih predmeta, ocjena njihove ispravnosti i cjelokupnosti zahtjeva za ispitivanje kao i prateće dokumentacije; nastavljaju se analize sredstava za zaštitu bilja u prometu (post-registracijska kontrola), analize sredstava za zaštitu bilja u okviru godišnjih programa inspekcijske kontrole nadležnog ministarstva ili temeljem zahtjeva pravnih ili fizičkih osoba
- Od siječnja 2015. planirano je korištenje poboljšane aplikacije za evidenciju, prijem uzoraka i izdavanje izvješća o rezultatima analiza koja je u 2014. u potpunosti usklađena sa zahtjevima norme ISO 17025:2005.
- Nastavlja se s provođenjem postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja, s ciljem provjere ispravnosti i kakvoće SZB-a u prometu u suradnji s fitosanitarnom inspekcijom MP;
- Planira se da stručnjaci laboratorija sudjeluju u međulaboratorijskim usporedbama (MLU) ako u 2015. budu dostupne;
- Nastavlja se provođenje edukacije stručnjaka iz drugih institucija i zemalja u skladu s potrebama i mogućnostima. Specijalisti laboratorija nastavljaju s usavršavanjem u zemlji ili inozemstvu i aktivno sudjelovati na međunarodnim skupovima;
- Nastavlja se sudjelovanje stručnjaka dijagnostičara u radu panela i radionica Europske organizacije za zaštitu bilja (EPPO) i drugih relevantnih organizacija na kojima se izrađuju protokoli i zakonska regulativa vezano na područje dijagnostike.

Međunarodni projekti

- Nastavlja se provođenje regionalnog projekta tehničke suradnje Ministarstva poljoprivrede s FAO/IAEA RER 5020: Controlling Fruit Flies in the Balkans and the Eastern Mediterranean, za razdoblje 2014. – 2015. Ovaj je projekt nastavak dosadašnjih ciklusa projekata tehničke suradnje s FAO/IAEA za razdoblja 2007. – 2008., 2009. – 2011. i 2012. – 2013. godine. Osim Hrvatske, u projektu 2014. – 2015. sudjeluju i zemlje: Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Grčka, Gruzija, Makedonija, Rumunjska, Slovenija, i Turska;
- Planira se suradnja s laboratorijima iz Češke, Srbije i Kanade u sklopu predloženog NATO-SPS projekta pod naslovom „Diagnosing emerging potato pathogens threatening the staple food security“.
- Planira se suradnja s francuskim laboratorijima (Centre de Recherche Corse i INRA – Centre de Bordeaux, Biologie du Fruit et Pathologie) te su u okviru hrvatsko-francuskog programa "Cogito" Partnerstvo Hubert Curien predložena dva projekta: „Alternativne metode kontrole štetnih organizama agruma u Francuskoj i Hrvatskoj“ i „Raznolikost i uloga varijabilnih membranskih proteina (VMPs) u bakterijskih vrsta 'Candidatus Phytoplasma solani' i 'Candidatus Phytoplasma mali': implikacije u molekularnoj epidemiologiji“.

➤ **Međunarodna suradnja**

- Nastavlja se s pripremama za organizaciju 10. konferencije radne grupe IOBC/wprs na temu „Integrirana zaštita uskladištenih poljoprivrednih proizvoda“ koja će se održati od 28. lipnja do 1. srpnja 2015. u Zagrebu
- Započet će se s organizacijom EPPO Panela za fungicide i insekticide koji će se održati u studenom 2015. godine u Zagrebu

Suradnja s drugim institucijama

- Nastavlja se dugogodišnja suradnja s relevantnim institucijama u inozemstvu i u zemlji. Sukladno potrebama, stručnjaci Zavoda surađuju sa sljedećim institucijama: The Ohio State University, Columbus, SAD; Natural History Museum, London i Pesticides Safety Directorate, York, UK; Plant Protection Service i Wageningen University, Wageningen, Nizozemska; Neiker-Tecnalia Accredited laboratory for quarantine harmful organisms, Forest Protection Department, Vitoria-Gasteiz, Španjolska; EPPO, Pariz, The National Laboratory for the Protection of Plants (LNVP), Angers i INRA UMR GDPP – Bordeaux, Francuska; Royal Museum for Central Africa, Tervuren, Belgija; Natural History Museum, Ženeva, Švicarska; Università di Padova, Dipartimento Agronomia Ambientale e Produzioni Vegetali – Entomologia, Padova, Università degli studi del Molise, Campobasso i Università degli studi di Napoli „Federico II“, Dipartimento di Entomologia e Zoologia Agraria „Filippo Silvestri“, Portici, Italija; IAEA, AGES Institut i Federal Research and Training Centre for Forests, Natural Hazards and Landscape, Beč, Austrija; Kmetijsko Gozdarski Zavod Nova Gorica, Nova Gorica, Biotehniška fakulteta, Inštitut za fitomedicino i Fitosanitarna uprava Republike Slovenije te KIS – Oddelek za varstvo rastlin i Nematološki laboratorij, Ljubljana, Slovenija; Botanički vrt PMF-a, Hrvatski prirodoslovni muzej, Agronomski fakultet, Laboratorij za molekularnu mikrobiologiju – Biološki odsjek, Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Šumarski fakultet i Hrvatska poljoprivredna komora, Zagreb, Poljoprivredni fakultet, Osijek; Hrvatski šumarski institut, Jastrebarsko; Savjetodavnom službom u županijama i gradu Zagrebu i dr.

Podučavanje i edukacija subjekata uključenih u poslove zaštite bilja koju obavljaju stručnjaci Zavoda:

- Nastavlja se stručno usavršavanje fitosanitarnih inspektora i djelatnika savjetodavne službe. Sukladno potrebama stručnjaci Zavoda predavanjima, edukacijom na terenu i pisanjem prikladnih brošura, nastavljaju sudjelovati u stručnom usavršavanju fitosanitarnih inspektora;
- Započet će se stručno osposobljavanje pravnih i fizičkih osoba prema Zakonu o održivoj uporabi pesticida (NN 14/14) i Pravilniku o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida (NN 142/2012) – modul za distributere i modul za savjetnike;
- Nastavlja se izrada stručnih podloga i mišljenja za izradu nacrtu propisa te znanstveno-stručna potpora nadležnoj upravi MP – iz područja biljnog zdravlja i područja sredstava za zaštitu bilja i ostataka sredstava za zaštitu bilja;
- Nastavlja se s radom u radnim grupama stručnjaka na Odboru u nadležnosti DG SANCO.

3. ZAVOD ZA VINOGRADARSTVO I VINARSTVO

U Zavodu za vinogradarstvo i vinarstvo u 2015. godini planiraju se slijedeće aktivnosti:

3.1. U Odjelu za vinogradarstvo provodit će se slijedeće aktivnosti:

- Nastavlja se vođenje evidencije proizvođača i proizvodnje voćnih vina. Vođenje evidencije se provodi temeljem izmjena i dopuna Pravilnika o voćnim vinima (NN 73/06, 24/11, 28/11, 62/11, 82/11, 120/12, 59/13);
- Nastavlja se vođenje popisa proizvođača s rješenjem za minimalno tehničko-tehnološke uvjete prostorija za proizvodnju i prodaju vina, radi utvrđivanja sljedivosti u upravnom postupku donošenja rješenja za promet proizvoda. Postupak dobivanja rješenja za minimalno tehničko-tehnološke uvjete se provodi sukladno Zakonu o vinu (NN 96/03, 25/09, 22/11, 55/11, 82/13 i 14/14) i Zakonu o općem upravnom postupku (NN 47/09), rješenja izdaje MP, te jedan primjerak dostavlja Zavodu;
- Nastavlja se organiziranje i provođenje nadzora berbe grožđa za proizvodnju predikatnih vina. Postupak se provodi sukladno Zakonu o vinu (NN 96/03, 25/09, 22/11, 55/11, 82/13 i 14/14), a operativno se provodi u Zavodu i ugovornom suradnjom s vanjskim suradnicima;
- Nastavlja se sudjelovanje u postupcima zaštite kontroliranog zemljopisnog podrijetla vina. U tijeku postupka, zaprimaju se i obrađuju zahtjevi za zaštitu zemljopisnog podrijetla vina, provode se očevidi na terenu i izrađuju prijedlozi za izdavanje rješenja Ministarstvu poljoprivrede za kontrolirano zemljopisno podrijetlo vina. Postupak se provodi sukladno Zakonu o vinu (NN 96/03, 25/09, 22/11, 55/11, 82/13 i 14/14), Naputku Ministarstva poljoprivrede (NN 127/13) i pratećim podzakonskim aktima: Pravilnikom o označavanju vina oznakom zemljopisnog podrijetla (NN 7/05, 41/08, 32/11), Pravilnikom o zemljopisnim područjima uzgoja vinove loze (NN 74/12, 80/12, 48/13) i Pravilnikom o nacionalnoj listi priznatih kultivara vinove loze (NN 53/14); Nastavlja se s aktivnostima vezanim za referentne vinograde definiranim Strateškim planom Centra 2015. – 2017., a sukladno osiguranim financijskim sredstvima;
- Nastavlja se prikupljanje uzoraka grožđa definiranog sortimenta, zastupljenog na cjelokupnom vinorodnom području RH, a u svrhu proizvodnje uzoraka autentičnih vina sukladno Uredbi (EZ) 555/2008;
- Nastavlja se s provedbom sustava kvalitete sukladno normi ISO 9001:2008.

Planira se :

- Započeti s provedbom godišnjeg praćenja proizvodnje vina berbe 2015. godine a u svrhu potvrđivanja sukladnosti proizvoda zahtjevima specifikacije sukladno Pravilniku o zaštićenim oznakama izvornosti i zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla, tradicionalnim izrazima i označavanju vina (NN 141/10, 31/11, 78/11, 120/12) i Uredbe (EZ) 607/2009;
- Planira se uvođenje akreditacije prema normi HRN EN ISO/IEC 17065:20013 za certificiranje proizvoda sustava kvalitete sukladno normi HR EN ISO/IEC 17065:2013.

3.2. U Odjelu za promet proizvoda provodit će se slijedeće aktivnosti:

- Nastavlja se održavanje baze podataka o berbi grožđa i proizvodnji vina i voćnih vina za proizvođače koji puštaju u promet svoje proizvode. Nastavlja se održavanje baze podataka korisnika koji svoje proizvode puštaju u promet, te ažuriranje podataka o berbi grožđa, proizvodnji grožđa, vina i voćnih vina, kao i stanju zaliha, temeljem Zakona o vinu (NN 96/03, 55/11) i Uredbi Vijeća (EZ) 436/2009 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) 479/2008 u pogledu vinogradarskog registra, obveznih izjava te prikupljanja informacija za praćenje tržišta vina, dokumenata koji prate pošiljke proizvoda od grožđa i vina i evidencija koje se vode u vinskom sektoru;

- Nastavlja se izdavanje rješenja o stavljanju u promet mošta, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina te svih kategorija voćnih vina kao i vinskoga i voćnog octa. S ovim postupcima upravne naravi nastavlja se temeljem Zakona o vinu (NN 96/03, 25/09, 22/11, 55/11, 82/13 i 14/14), Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda (NN 149/09, 22/11, 120/12), Zakona o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (NN 82/13, 14/14), Zakona o općem upravnom postupku (NN 47/09), Pravilnika o vinu (NN 96/06, 7/97, 117/97, 57/00), Pravilnika o stavljanju u promet vina i vina sa zaštićenom oznakom izvornosti (NN 142/13, 49/14), Pravilnika o uvjetima analize mošta, vina, drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina i drugih proizvoda na bazi voćnih vina (NN 102/04, 64/05), Pravilnika o registru vinograda, obveznim izjavama, pratećim dokumentima i podrumskoj evidenciji (, 48/14), Pravilnika o proizvodnji vina (NN 2/05, 137/08, 48/14), Pravilnika o vinskom i voćnom octu (NN 121/05, 53/06, 26/11), Pravilnika o voćnim vinima (NN 73/06, 24/11, 28/11, 62/11, 82/11, 120/12, 59/13), Pravilnika o kategorijama proizvoda od grožđa i vina, enološkim postupcima i ograničenjima (NN 114/10), Pravilnika o organoleptičkom (senzornom) ocjenjivanju mošta i vina (NN 106/04, 137/12, 142/13, 48/14), Pravilnika o zaštićenim oznakama izvornosti i zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla (NN 141/10, 31/11, 78/11, 12/12). Pravilnika o nacionalnoj listi priznatih kultivara vinove loze (NN 53/14), Pravilnika o zemljopisnim područjima uzgoja vinove loze (NN 74/12, 80/12, 48/13). Uz sve navedene nacionalne propise u primjeni su i preuzete uredbe koje uređuju područje vinogradarstva i vinarstva: Uredba Vijeća (EZ) 555/2008 o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) 479/2008 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina u vezi s programima potpore, trgovinom s trećim zemljama, proizvodnim potencijalom i o nadzoru u sektoru vina, Uredba Vijeća (EZ) 606/2009 o utvrđivanju određenih detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) 479/2008 u pogledu kategorija proizvoda od vinove loze, enoloških postupaka i primjenjivih ograničenja, te Uredba Vijeća (EZ) 607/2009 o utvrđivanju određenih detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) 479/2008 u pogledu zaštićenih oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla, tradicionalnih izraza, označavanja i prezentiranja određenih proizvoda u sektoru vina;
- Nastavlja se s izdavanjem Certifikata za izvoz proizvoda u treće zemlje sukladno naputku Ministarstva poljoprivrede;
- Nastavlja se sudjelovanje u izdavanju mišljenja o kakvoći po inspekcijskom postupku temeljem Zakona o vinu (NN 96/03, 25/09, 22/11, 55/11, 82/13 i 14/14);
- Nastavlja se s provedbom sustava kvalitete sukladno normi ISO 9001:2008.

Planira se:

- Započeti s provođenjem administrativne provjere sukladnosti proizvoda za vina berbe 2014., sukladno Pravilniku o zaštićenim oznakama izvornosti i zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla, tradicionalnim izrazima i označavanju vina (NN 141/10, 31/11, 78/11, 120/12) i Uredbe (EZ) 607/2009;.Nastavlja se s pripremom uzoraka autentičnih vina sukladno Uredbi (EZ) 555/2008, temeljem ovlaštenja Ministarstva poljoprivrede;
- Planira se uvođenje akreditacije prema normi HRN EN ISO/IEC 17065:20013 za certificiranje proizvoda sustava kvalitete sukladno normi HR EN ISO/IEC 17065:2013.

3.3. Laboratorij za fizikalno kemijska ispitivanja (L1)

- Nastavlja se s provođenjem fizikalno kemijskih ispitivanja svih proizvoda koji se stavljaju na tržište, kao i uzoraka po inspekcijskim zahtjevima, sukladno Zakonu o vinu (NN 96/03, 55/11, 14/14) i pratećim pravilnicima;

- Nastavlja se s provođenjem razvoja i održavanja sustava kvalitete u skladu s HRN EN ISO/IEC 17025:2007 temeljem Zakona o akreditaciji (NN 158/03, 75/09, 56/13). Planira se nastavak sudjelovanja u međunarodnim međulaboratorijskim usporedbama;
- Nastavlja se s provođenjem fizikalno kemijskih ispitivanja vina i voćnih vina, octa, voćnog octa, jakih alkoholnih pića i drugih proizvoda u sklopu uslužne djelatnosti;
- Nastavlja se validacija metoda za određivanje omjera stabilnih izotopa $^{18}\text{O}/^{16}\text{O}$ u vodi vina i mošta (OIV-MA-AS2-12) te $^{13}\text{C}/^{12}\text{C}$ etanola vina (OIV-MA-AS314-03);
- Nastavlja se validacija metode za određivanje smjese glukoze i fruktoze „FT-IR“ tehnikom, upotpunjavanjem kalibracije rezultatima akreditirane referentne enzimatske metode, a i ostalih parametara ovisno o zahtjevima aktualne regulative;
- Nadopunjava se validacija metode za analizu etil fenola i etil gvajakola, spojeva iz grupe hlapljivih fenola koji su izravni indikatori nepoželjne mikrobiološke aktivnosti u vinu sudjelovanjem u međulaboratorijskim usporedbama;
- Nastavlja se priprema i primjena internog referentnog materijala prema pravilima za izbor i uporabu referencijskih tvari HAA-PR-2/8 u svrhu unutarnje kontrole kvalitete.

Planira se u L1:

- Proširenje područja akreditacije na parametar smjese glukoze i fruktoze „FT-IR“ metodom;
- Proširenje područja akreditacije na metode za određivanje omjera stabilnih izotopa $^{18}\text{O}/^{16}\text{O}$ i $^{13}\text{C}/^{12}\text{C}$;
- Planira se validacija enzimatske metode za određivanje saharoze na sekvencijskom automatiziranom spektrofotometrijskom analizatoru;
- Planira se uvođenje metode za određivanje rezidua alergenijskih proteina iz sredstava za bistenje vina primjenom ELISA metode (OIV-MA-AS315-23), a sukladno Uredbi EC 579/2012 koja propisuje da u vinima berbe 2012. i kasnije, treba deklarirati ukoliko je u postupku bistenja primijenjen albumin ili kazein.

3.4. Laboratorij za senzorna ispitivanja (L2)

- Nastavlja se s provođenjem senzornih ispitivanja vina i voćnih vina u postupku izdavanja rješenja za promet i u inspekcijskim postupcima, temeljem Zakona o vinu (NN 96/03, 25/09, 22/11, 55/11, 82/13, 14/14) i pratećih pravilnika;
- Nastavlja se s provođenjem razvoja i održavanja sustava kvalitete u skladu s HRN EN ISO/IEC 17025:2007 temeljem Zakona o akreditaciji (NN 158/03, 75/09, 56/13). Planira se nastavak sudjelovanja u međunarodnim međulaboratorijskim usporedbama.

Planira se u L2:

- Planira se poboljšanje unutarnje kontrole kvalitete primjenom referentnog materijala sukladno HRN EN ISO/IEC 17025:2007 prema pravilima za izbor i uporabu referencijskih tvari HAA-PR-2/8 (HAA Pr-2-8 Pravila za izbor i uporabu referencijskih tvari)

3.5. Suradnja s drugim institucijama

- Nastavit će se suradnja s institucijama na nacionalnoj i međunarodnoj razini;
- Zavod ugovorno surađuje s Institutom za poljoprivredu i turizam u Poreču, Institutom za jadranske kulture i melioraciju krša u Splitu, Savjetodavnom službom, Bioinstitutom u Čakovcu, u dijelu aktivnosti koje se odnose na postupak donošenja rješenja za promet;
- Zavod surađuje s Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u Zagrebu s kojom ima i sporazumnu razmjenu podataka. Sukladno stručnim potrebama i

zajedničkim stručnim interesima, Zavod nastavlja suradnju s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Zavod nastavlja suradnju s vinarskom inspekcijom Ministarstva poljoprivrede, u području nadzora u proizvodnji i na tržištu;

- Nastavlja se suradnja s institucijom BAWB, Bundesamt für Weinbau iz Eisenstadt-a u Austriji, sukladno stručnim potrebama i zajedničkim stručnim interesima;
- Nastavlja se suradnja sa svim udrugama i proizvođačima u Republici Hrvatskoj koji traže suradnju i sudjelovanje naših djelatnika u edukacijama, izložbama vina i dr.;
- Nastavit će se aktivno sudjelovanje djelatnika Zavoda u međunarodnim organizacijama (OIV), u Povjerenstvima MP za izradu propisa iz područja vinogradarstva i vinarstva, sudjelovanje u izradi stručnih podloga i mišljenja za izradu nacрта propisa te znanstveno stručna potpora nadležnoj upravi MP;
- Planira se suradnja s Prehrambeno biotehnološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, sukladno stručnim potrebama i zajedničkim stručnim interesima;
- Planira se edukacija djelatnika Laboratorija za fizikalno kemijska ispitivanja u jednom od referentnih europskih laboratorija, sa svrhom stjecanja znanja u području IRMS tehnike u organizaciji European Commission's Directorate General for Agriculture and Rural Development, obzirom da je Republika Hrvatska u obvezi pripremiti metodu za analizu stabilnih izotopa u uzorcima autentičnih vina do 30.06.2015. godine;

Posebne aktivnosti u području zakonodavnog usklađivanja

- Angažiranje stručnjaka Zavoda u Povjerenstvima MP za izradu specifikacija zaštićenih oznaka izvornosti vina. Zaštita oznake izvornosti vina regulirana je Pravilnikom o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla, tradicionalnim izrazima i označavanju vina (NN 141/10, 31/11, 78/11, 120/12) i Uredbom (EZ) 607/2009;
- Angažiranje stručnjaka Zavoda u Povjerenstvu za izradu novog Zakona o vinu kao strateškog nacionalnog propisa u području vinogradarstva i vinarstva.

4. ZAVOD ZA SJEMENARSTVO I RASADNIČARSTVO

Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo planira obavljanje poslova sukladno zakonskim aktima koji se odnose na priznavanje i zaštitu novih biljnih sorti, proizvodnju i certifikaciju reprodukcijskog materijala poljoprivrednog bilja te drugih poslova određenih normativnim dokumentima Centra.

4.1. Ured Predstojnika

- Nastavlja se održavanje plodnosti poljoprivrednog zemljišta provođenjem plodoreda ratarskom proizvodnjom pšenice, kukuruza, uljane repice i soje na oko 200 ha. Aktivnost je nužna za osiguranje kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta za potrebe provođenja pokusa ispitivanja i priznavanja sorti i ispitivanja certificiranih partija sjemena i održavanja sorti u kontrolnom polju na lokaciji sjedišta Zavoda;
- Nastavlja se pružanje tehničke pomoći drugim Odjelima u zasnivanju i održavanju poljskih pokusa ispitivanja i priznavanja sorti, ispitivanja certificiranih partija sjemena i održavanja sorti u kontrolnom polju, pokusa drugih namjena na lokaciji sjedišta Zavoda te na ugovorenim površinama izvan Zavoda;
- Održavanje kruga Zavoda u primjerenom, a strojeva i opreme u ispravnom i radno sposobnom stanju;
- Po potrebi obavljat će se i drugi poslovi tehničke prirode koje mogu obaviti djelatnici Odjela. Djelatnici Odjela izvršavaju sve domarske poslove za objekte koje koristi Zavod.

- Nastavlja se s daljnjim razvijanjem i održavanjem sustava upravljanja sukladno normi ISO 9001:2008

4.2. Odjel za priznavanje novih biljnih sorti, dodjeljivanje oplemenjivačkog prava i očuvanje biljnih genetskih izvora planira:

- Nastavlja se provođenje postupka ispitivanja i priznavanja novih biljnih sorti temeljem Pravilnika o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 99/08, 100/09, 109/10, 77/13). To će se obaviti obradom zahtjeva za priznavanje sorti poljoprivrednog bilja i ispitivanjem sorti krmnog bilja, žitarica, repa, povrća, krumpira, uljarica i predivog bilja u pokusnom polju i laboratoriju putem utvrđivanja gospodarske vrijednosti sorti (VCU ispitivanje) i utvrđivanja različitosti, ujednačenosti i postojanosti sorti (DUS ispitivanje);
- Nastavlja se provođenje upisa sorti u sortnu listu temeljem Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 140/05, 35/08, 55/11, 14/14) i Pravilnika o upisu sorti u Sortnu listu (NN 45/08, 84/08, 77/13). To će se obaviti upisom novih priznatih sorti, obnoviti upis sorti na Sortnoj listi i brisanje sorti sa Sortne liste te se nastavlja rad na pripremi Preporučene i Opisne sortne liste;
- Nastavlja se priprema baze podataka za dostavu u CPVO (Ured Europske unije za zaštitu novih biljnih sorti). Sukladno obvezama prema Uniji pripremit će se prema predlošku CPVO Ureda podaci o priznavanju i zaštiti biljnih sorti i dostaviti CPVO Uredu;
- Nastavlja se priprema i ažuriranje popisa priznatih novih sorti za EU Zajedničku sortnu listu i OECD listu, a pripremljeni popisi dostavit će se u Ministarstvo poljoprivrede i u OECD;
- Nastavlja se provođenje postupka dodjeljivanja oplemenjivačkog prava temeljem Zakona o zaštiti biljnih sorti (NN 131/97, 62/00, 67/08, 124/11), te Pravilnika o postupku utvrđivanja različitosti, ujednačenosti i postojanosti novih biljnih sorti u svrhu dodjeljivanja oplemenjivačkog prava i priznavanja sorti (NN 61/11);
- Nastavlja se vođenje upisnika u obavljanju poslova zaštite biljnih sorti sukladno Pravilniku o upisu u upisnike u obavljanju poslova zaštite biljnih sorti (NN 58/11) i unošenje podataka u Upisnik Zahtjeva za dodjeljivanje oplemenjivačkog prava;
- Nastavlja se Skrb o biljnim genetskim izvorima u skladu s člankom 63. Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 140/05, 35/08, 55/11, 14/14), te Pravilnikom o očuvanju i održivoj uporabi biljnih genetskih izvora te načinu rada i uređenju banke biljnih gena poljoprivrednog bilja (NN 89/09, 4/14). Nastavlja se uključivanje uzoraka sjemena sorata koje će biti povučene sa Sortne liste Republike Hrvatske u kolekciju uzoraka gen banke;
- Nastavlja se organiziranje i provođenje edukacija i korisničkih sustava zaštite novih biljnih sorti i priznavanja sorti temeljem Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 140/05, 35/08, 55/11, 14/14) i Zakona o zaštiti biljnih sorti (NN 131/97, 62/00, 67/08, 124/11).

4.3. Odjel za nadzor sjemenskih usjeva i izdavanje certifikata planira:

- Nastavlja se stručni nadzor sjemenskih usjeva temeljem Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena žitarica (NN 92/06, 83/09, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena uljarica i predivog bilja (NN 126/07, 20/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena repa (NN 72/07), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja (NN 129/07, 78/10, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena povrća (NN 129/07, 78/10, 43/13) i Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krumpira (NN 129/07). Djelatnost službenog nadzora sjemenskih usjeva provodi se obradom prijave, izborom i sklapanjem ugovorne obveze s nadzornikom, službenim nadzorom proizvodnje, super kontrolom rada nadzornika, vođenjem evidencije o

proizvedenim količinama, sastavljanjem izvješća o nadzoru nad sjemenskom proizvodnjom i podnošenjem istoga Ministarstvu poljoprivrede;

- Nastavlja se organiziranje edukacija (godišnje radionice) za nadzornike sjemenskih usjeva, odgovornih osoba i nadzornika za obavljanje nadzora pod stručnom kontrolom koje ovlašćuje Zavod temeljem Pravilnika o postupku stručnog nadzora i nadzora pod stručnom kontrolom nad proizvodnjom poljoprivrednog reprodukcijaskog materijala (NN 144/09) i Pravilnika o upisu u upisnik dobavljača, laboratorija i uzorkivača poljoprivrednog sjemena i sadnog materijala (NN 29/08, 21/09, 37/09);
- Nastavlja se ispitivanje u kontrolnom polju ispravnosti certificiranja partija sjemena i održavanja sorti temeljem Pravilnika o postupku stručnog nadzora i nadzora pod stručnom kontrolom nad proizvodnjom poljoprivrednog reprodukcijaskog materijala (NN 144/09, 30/11, 50/11);
- Nastavlja se provjera uvjeta za upis u upisnik dobavljača temeljem Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 140/05, 35/08, 25/09, 124/10, 55/11) i Pravilnika o upisu u upisnik dobavljača (NN 29/08, 37/09);
- Nastavlja se izdavanje certifikata o sjemenu i sadnom materijalu i vođenje evidencije o izdanim certifikatima temeljem Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena žitarica (NN 92/06, 83/09, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena uljarica i predivog bilja (NN 126/07, 20/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena repa (NN 72/07), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja (NN 129/07, 78/10, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena povrća (NN 129/07, 78/10, 43/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krumpira (NN 129/07), Pravilnika o stavljanju na tržište reprodukcijaskog sadnog materijala i sadnica namijenjenih za proizvodnju voća (NN 100/09, 153/09, 72/10, 30/11, 86/13) i Pravilnika o stavljanju na tržište materijala za vegetativno umnažanje loze (NN 133/06, 67/10, 30/11, 77/13);
- Nastavlja se osposobljavanje nadzornika i nadzor nad radom ovlaštenih nadzornika za poslove pakiranja, plombiranja i označavanja sjemena i sadnog materijala pod stručnom kontrolom temeljem Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena žitarica (NN 92/06, 83/09, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena uljarica i predivog bilja (NN 126/07, 20/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena repa (NN 72/07), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja (NN 129/07, 78/10, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena povrća (NN 129/07, 78/10, 43/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krumpira (NN 129/07), Pravilnika o stavljanju na tržište reprodukcijaskog sadnog materijala i sadnica namijenjenih za proizvodnju voća (NN 100/09, 153/09, 72/10, 30/11, 86/13) i Pravilnika o stavljanju na tržište materijala za vegetativno umnažanje loze (NN 133/06, 67/10, 30/11, 77/13).

4.4. Laboratorij za ispitivanje sjemena planira:

- Nastavlja se uzorkovanje sjemena poljoprivrednog bilja i ispitivanje kvalitete sjemena temeljem Pravilnika o metodama uzorkovanja i ispitivanja kvalitete sjemena (NN 99/08), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena žitarica (NN 92/06, 83/09, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena uljarica i predivog bilja (NN 126/07, 20/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena repa (NN 72/07), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja (NN 129/07, 78/10, 31/13) i Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena povrća (NN 129/07, 78/10, 43/13);
- Nastavlja se nadzor nad radom ovlaštenih laboratorija (naknadna kontrola) i ovlaštenih uzorkivača temeljem Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena žitarica (NN 92/06, 83/09, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena uljarica i predivog bilja (NN 126/07, 20/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena repa (NN 72/07), Pravilnika o stavljanju na tržište

sjemena krmnog bilja (NN 129/07, 78/10, 31/13) i Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena povrća (NN 129/07, 78/10, 43/13);

- Nastavlja se osposobljavanje uzorkivača za uzorkovanje poljoprivrednog sjemena i analitičara za ispitivanje kvalitete sjemena temeljem Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena žitarica (NN 92/06, 83/09, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena uljarica i predivog bilja (NN 126/07, 20/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena repa (NN 72/07), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja (NN 129/07, 78/10, 31/13) i Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena povrća (NN 129/07, 78/10, 43/13);
- Nastavlja se provjera postojanja uvjeta za upis u upisnik laboratorija temeljem Pravilnika o upisu u upisnike dobavljača, laboratorija i uzorkivača poljoprivrednog sjemena i sadnog materijala (NN 29/08, 21/09, 37/09);
- Nastavlja se organizirati međulaboratorijske usporedbe (Ring test) i radionice za analitičare u laboratorijima za ispitivanje kakvoće sjemena. To se temelji na odredbama Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena žitarica (NN 92/06, 83/09, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena uljarica i predivog bilja (NN 126/07, 20/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena repa (NN 72/07), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja (NN 129/07, 78/10, 31/13) i Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena povrća (NN 129/07, 78/10, 43/13);
- Nastavlja se utvrđivanje zastupljenosti GMO-a temeljem Uredbe o razini genetski modificiranih organizama u proizvodima ispod koje proizvodi koji se stavljaju na tržište ne moraju biti označeni kao proizvodi koji sadrže genetski modificirane organizme (NN 92/08, 36/09, 33/10);
- Nastavlja se provođenje redovitog godišnjeg nadzora kojom HAA provjerava osposobljenost Laboratorija za ispitivanje sjemena prema zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025:2007;
- Nastavlja se provođenje Heubach testa za otprašivanje sukladno Pravilniku o uspostavi akcijskog plana o održivoj uporabi pesticida (NN 142/12);
- Nastavlja se vođenje evidencije uzoraka i centralnog skladišta uzoraka za potrebe naknadne kontrole u laboratoriju i kontrolnom polju temeljem Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena žitarica (NN 92/06, 83/09, 31/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena uljarica i predivog bilja (NN 126/07, 20/13), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena repa (NN 72/07), Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja (NN 129/07, 78/10, 31/13) i Pravilnika o stavljanju na tržište sjemena povrća (NN 129/07, 78/10, 43/13).

4.5. Odjel za rasadničarstvo

- Nastavlja se stručni nadzor poljoprivrednog sadnog materijala temeljem Pravilnika o stavljanju na tržište reprodukcijuskog sadnog materijala i sadnica namijenjenih za proizvodnju voća (NN 100/09, 153/09, 72/10, 30/11, 86/13), Pravilnika o stavljanju na tržište materijala za vegetativno umnažanje loze (NN 133/06, 67/10, 30/11, 77/13) i Pravilnika o postupku stručnog nadzora i nadzora pod stručnom kontrolom nad proizvodnjom poljoprivrednog reprodukcijuskog materijala (NN 144/09, 30/11, 50/11). Djelatnost službenog nadzora poljoprivrednog sadnog materijala provodi se obradom prijava, izborom i sklapanjem ugovorne obveze s nadzornikom, službenim nadzorom proizvodnje, vođenjem evidencije o proizvedenim količinama sadnog materijala, izdavanjem Uvjerenja o sadnom materijalu, sastavljanje Izvešća o proizvodnji poljoprivrednog sadnog materijala i podnošenjem istoga Ministarstvu poljoprivrede;
- Nastavlja se uzimanje uzoraka reprodukcijuskog sadnog materijala i sadnica za laboratorijsku analizu temeljem Pravilnika o stavljanju na tržište reprodukcijuskog sadnog materijala i sadnica namijenjenih za proizvodnju voća (NN 100/09, 153/09, 72/10, 30/11, 86/13) i Pravilnika o

stavljanju na tržište materijala za vegetativno umnažanje loze (NN 133/06, 67/10, 30/11, 77/13);

- Nastavlja se organiziranje edukacija (godišnje radionice) za nadzornike poljoprivrednog sadnog materijala temeljem Pravilnika o postupku stručnog nadzora i nadzora pod stručnom kontrolom nad proizvodnjom poljoprivrednog reproduktivnog materijala (NN 144/09, 30/11, 50/11);

Sudjelovanje u izradi zakonske regulative.

Djelatnici Zavoda prate domaće i međunarodne propise u područjima priznavanja i zaštite novih biljnih sorti, certificiranju sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, te po pozivu Ministarstva poljoprivrede sudjeluju u pripremi izmjena propisa i njihovog usklađivanja.

Suradnja s drugim institucijama:

- Nastavlja se provođenje međulaboratorijskih usporedbi (Proficiency i Ring testovi) sukladno ISTA akreditacijskom standardu. Laboratorij sudjeluje u Proficiency testovima koje organizira ISTA (International Seed Testing Association), EURL (EU Reference Laboratories) te Ring testovima koje organiziraju drugi ISTA akreditirani laboratoriji u susjednim zemljama;
- Nastavlja se sudjelovanje na sastancima i radionicama koje organizira ISTA (International Seed Testing Association), EURL (EU Reference Laboratories) te nadležna ministarstva;
- Nastavlja se sudjelovanju na ESCAA (European Seed Certification Agency Association) sastancima i radu stalnih odbora EU za sjeme i sadni materijal te biljne genetske izvore, temeljem imenovanja Ministarstva poljoprivrede u pojedina tijela;
- Nastavlja se međunarodna suradnja u svrhu DUS ispitivanja kukuruza, strnih žitarica i soje. Suradnja u sklopu koje je započet program DUS ispitivanja, opisa sorti i popunjavanja referentne kolekcije ozime pšenice i kukuruza s GEVES, Francuska;
- Nastavlja se sudjelovanje na EU VCU seminarima u svrhu usklađivanja u provođenju VCU ispitivanja;
- Nastavlja se sudjelovanje na sastancima i radionicama koje organizira UPOV (Međunarodna Unija za zaštitu novih biljnih sorti);
- Nastavlja se sudjelovanje u ECPGR (European Cooperative Programme for Plant Genetic Resources). Zavod je imenovan kao nacionalna kontakt točka za EURISCO (European Genetic Resources Search Catalogue) te će nastaviti održavati nacionalnu inventarizaciju podataka o biljnim genetskim izvorima i obavljati unos podataka u europsku bazu EURISCO;
- Nastavlja se sudjelovanje u radu FAO Komisije za genetske izvore za hranu i poljoprivredu. Sudjelovanje u izradi izvještaja o stanju svjetskih biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu te monitoring provedbe globalnog plana akcije za biljne genetske izvore za hranu i poljoprivredu;
- Nastavlja se sudjelovanje u radu Radne skupine za genetske izvore u poljoprivredi Vijeća i Komisije EU;
- Nastavlja se suradnja s Uredom Europske unije za zaštitu novih biljnih sorti (CPVO) na poslovima zaštite novih biljnih sorti i sudjelovanje na edukacijama vezano za pripremu i proces akreditacije pri Uredu CPVO-a. U svrhu uvođenja sustava kvalitete u području DUS ispitivanja nastavlja se započeti proces akreditacije (Entrustment for CPVO Examination Office);
- Nastavlja se implementacija OECD sheme za certificiranje sjemena, praćenje rada i izvještavanje o stanju u Hrvatskoj temeljem ovlaštenja Ministarstva poljoprivrede;

- Nastavlja se sudjelovanju na edukacijama za upravljanje dokumentima i vođenje sustava kvalitete. Sudjelovanjem u radionicama koje organizira HAA (Hrvatska akreditacijska agencija) implementirat će se održavanje sustava u Odjelu laboratorija i proširenje sustava na cijeli Zavod;
- Nastavlja se sudjelovanje u edukacijama iz područja ispitivanja kakvoće sjemena u laboratorijima specijaliziranim za pojedine biljne vrste u EU zemljama. Sudjelovanje je važno radi održavanja razine znanja analitičara u laboratoriju;
- Nastavlja se sudjelovanju u znanstveno-istraživačkom radu iz područja rada Zavoda u suradnji sa znanstvenim i znanstveno-nastavnim institucijama u Hrvatskoj (Agronomski fakultet u Zagrebu, Poljoprivredni fakultet u Osijeku, Poljoprivredni institut u Osijeku, Institut za jadranske kulture i melioraciju krša u Splitu i drugi).

Priprema, ažuriranje i objavljivanje publikacija Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo:

- Službeno glasilo Zavoda kvartalno će se pripremati i objavljivati s informacijama vezano za podnesene Zahtjeve, priznavanje sorti, brisanje sorti, denominaciju, zaštitu novih biljnih sorti i sve druge relevantne informacije. Glasilo će se objaviti na web stranici Centra te dostaviti prijaviteljima, institucijama u EU i članicama UPOV-a;
- Sortna lista Republike Hrvatske temeljem rješenja zaprimljenih iz Ministarstva poljoprivrede ažurirat će se i objaviti na web stranici Centra;
- Publikacije o zaštićenim sortama i izdavanje vodiča za postupak podnošenja zahtjeva za dodjeljivanje oplemenjivačkog prava temeljem Zakona o zaštiti biljnih sorti (NN 131/97, 62/00, 67/08, 124/11);
- Pripremanje, ažuriranje i objavljivanje Popisa sorti voćnih vrsta temeljem Pravilnika o upisu sorti u popis sorti voćnih vrsta (NN 98/09, 77/13);
- Pripremanje, ažuriranje i objavljivanje Sortne liste za vinovu lozu temeljem Pravilnika o upisu sorti na sortnu listu (NN 45/08, 77/13).

5. ZAVOD ZA VOĆARSTVO

U Zavodu za voćarstvo u 2015. planira se obavljanje sljedećih poslova:

5.1. Odjel za održavanje, proizvodnju i analitiku nastavlja aktivnosti:

Planirane aktivnosti na Pokušalištu Donja Zelina:

- Nastavlja se održavanje infrastrukture pokušališta, strojeva i opreme te se u sklopu održavanja planira nabavka namještaja za poljski laboratorij smješten u novoizgrađenom objektu, dovršenje radova vezanih za sustav za navodnjavanje te postavljanje armature za protugradni sustav. Nastavlja se redovito održavanje kruga i infrastrukture pokušališta Zavoda u primjerenom, a strojeva i opreme u ispravnom i radno sposobnom stanju;
- Nastavlja se održavanje matičnog nasada sukladno započetim aktivnostima te raspoloživosti reprodukcijaskog materijala. Planira se distribucija i prodaja pupova iz već formiranih matičnih nasada;
- Nastavlja se održavanje predintrodukcijskih i introdukcijskih nasada te pomološko-tehnoloških mjerenja u introdukcijsko-pokusnom nasadu. Planira se proizvodnja plodova jabuke 60 t, šljive 3 t i trešnje 1 t. Nastavlja se predintrodukcija i introdukcija novih sorti jabuke, šljive, marelice, borovnice te podizanje i održavanje pokusnih voćnjaka jabuke, šljive, kruške, trešnje, višnje, borovnice, oraha i lijeske sukladno Zakonu o osnivanju Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo (NN 25/09, 124/10);

- Nastavlja se održavanje i proširenje kolekcije starih, autohtonih i udomaćenih sorti voćnih vrsta te proširenje kolekcije starih sorti jabuke, kruške, šljive, trešnje i višnje s ciljem očuvanja vrijednih genetskih resursa, a sukladno Odluci Vlade od 31. listopada 2013. o Nacionalnom programu očuvanja i održive uporabe biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. godine;
- Nastavlja se istraživanje tolerantnih sorti jabuka što podrazumijeva pomološko-tehnološka istraživanja sorti jabuka otpornih na fuzikladij, pepelnicu i bakterijsku palež. Cilj je istražiti pomološko-tehnološka svojstva sorti za uzgoj u agroekološkim uvjetima Republike Hrvatske. Dobiveni rezultati poslužit će kao temeljni materijal za održavanje radionica i edukaciju voćara vezano za uzgoj spomenutih sorti;
- Nastavlja se s provođenjem procjene prikladnosti sorti voća za preradu. Sušeno voće je dio tradicijske kulture i predstavlja vrlo vrijednu prehrambenu namirnicu. Na taj način se mogu očuvati i stare tradicijske sorte koje nisu primjerene za dugotrajnije skladištenje i čuvanje u svježem stanju. Planira se provođenje ispitivanja tržišta te suradnja s proizvođačima voćarima kojima bi navedeno istraživanje bilo pokazatelj koje su sorte prikladne za sušenje, ali i pomoć pri razvoju tehnologije sušenja za pojedine sorte voćnih vrsta. Organiziranjem degustacija i edukacija došlo bi i do podizanja svijesti potrošača o važnosti korištenja sušenog voća u prehrani;
- Nastavlja se s pomološkom i molekularnom identifikacijom domaćih genotipova šljive iz Slavonije i Like. Cilj je sačuvati od genetske erozije i identificirati autohtone genotipove šljiva koje su pokazale pozitivna pomološko-tehnološka svojstva te održavati kolekcijsko-pokusni nasad. Planira se nadopuna ex situ kolekcije novim autohtonim genotipovima šljive iz kontinentalne Hrvatske. U svrhu proširenja postojeće kolekcije planira se obaviti inventarizaciju na terenu što podrazumijeva označavanje stabala sorti kandidata, in situ opisivanje i mjerenje morfoloških svojstava te uzimanje materijala za regeneraciju i ostale analize.

Planirane aktivnosti na Pokušalištu Kaštela

- Nastavlja se održavanje pokusnih nasada i uspostava sustava za navodnjavanje. U sklopu održavanja pokusnog nasada maslina na pokušalištu Kaštela planira se nastavak radova vezanih za uspostavu sustava za navodnjavanje što podrazumijeva nadogradnju sustava i osiguranje vlastitih izvora vode za navodnjavanje.
- Nastavlja se istraživanje tehnologije uzgoja masline u intenzivnim sustavima uzgoja, pomološko–tehnološka mjerenja u introdukcijsko–pokusnom nasadu, s ciljem utvrđivanja optimalne gustoće sadnje s obzirom na biološki potencijal i specifičnosti pojedine sorte.

Odjel za ispitivanje sorti voćnih vrsta planira sljedeće poslove:

- Nastavljaju se poslovi introdukcije novih sorti voćnih vrsta, a introdukcija je planirana iz: International Plant Selection (Francuska); INRA (Francuska); CIV (Italija); Better3Fruit (Belgija), Artevos Group (Njemačka) i IFO (Francuska);
- Nastavlja se istraživanje introduciranih sorti voćnih vrsta praćenjem fenofaza, određivanjem zrelosti ploda i pomološko–metrijskim analizama ploda u vrijeme berbe i nakon skladištenja;
- Nastavlja se provođenje nacionalnog programa očuvanja i održive uporabe biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu u Republici Hrvatskoj. Planira se uključivanje u poljsku kolekciju ex situ novih primki autohtonih i udomaćenih sorti kontinentalnih voćnih vrsta. U kolekciji su zastupljene autohtone i udomaćene voćne vrste koje su se tradicionalno uzgajale na području kontinentalne Hrvatske. Planira se prikupljanje i evaluacija novih primki, te priprema površina za sadnju i sadnja. Planira se nabavka programa za opis ploda, lista i sjemenki sorti voćnih vrsta.

- Nastavlja se upisivanje novih primki u Nacionalnu bazu podataka o biljnim genetskim izvorima (CPGRD);
- Nastavlja se unos podataka u bazu podataka sorti voćnih vrsta. Nastavlja se započeti opis svih sorti u kolekciji sukladno CPVO protokolima za provođenje testova različitosti, ujednačenosti i postojanosti (DUS) te dopuna referentne kolekcije sorti potrebnih za provođenje postupka priznavanja.
- Nastavlja se izrada knjiga s opisima sorti voćnih vrsta. Nastavlja se s pripremanjem i izradom knjige s opisima sorti koštičavog voća (trešnje, višnje, šljive i marelice) koje se nalaze u kolekcijskom nasadu na Pokušalištu Donja Zelina;
- Nastavlja se priprema programa za provođenje projekta izrade Opisne (preporučene) sortne liste za voćne vrste. Sukladno odredbama Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja nastavlja se priprema programa rada za izradu Opisne (preporučene) sortne liste za voćne vrste koja se dostavlja Ministarstvu poljoprivrede;
- Nastavlja se opremanje laboratorija za fizikalno-kemijske analize plodova voća. Planira se nabavka titratora za određivanje ukupnih šećera s ciljem stavljanja u rad laboratorija na lokaciji Rim 98 za obavljanje fizikalno kemijskih analiza plodova koja se provode u introdukcijskim pokusima i drugi poslovi analiza. Nastavlja se mjerenje plodova u vrijeme berbe i nakon skladištenja: masa, prosječna visina i širina ploda, boja kože ploda određena spektrofotometrijom, tvrdoća plodova mjerena destruktivnom i nedestruktivnom metodom, duljina peteljke, ukupni šećeri, ukupne kiseline i senzorna analiza;
- Nastavlja se skrb o biljnim genetskim izvorima. Planira se postupak umatičenja autohtonih i udomaćenih vrsta i kultivara voća posađenih na Pokušalištu u Donjoj Zelini koji do sada nisu bili na Popisu održivača sorti voćnih vrsta Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo;
- Nastavlja se sudjelovanje na izložbama starih sorti voća i informiranje javnosti o važnosti očuvanja biljnih genetskih izvora;
- Nastavlja se aktivno sudjelovanje u radu Povjerenstva za biljne genetske izvore i koordinacija Radne skupine Voće, Podskupine Kontinentalno voće;
- Nastavlja se sudjelovanje u predlaganju stručnih mišljenja i izrada prijedloga zakonskih propisa prema resornom Ministarstvu u području voćarstva kao i nastavak praćenja i analiziranja stanja međunarodnih normi, novih uredbi EU iz područja voćarstva te aktivno sudjelovanje u harmoniziranju istih s postojećim aktima Republike Hrvatske;
- Nastavlja se izrada stručnih podloga i mišljenja za izradu podzakonskih propisa vezano za priznavanje sorti. Temeljem Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 140/05, 35/08, 55/11) nastavlja se priprema dokumentacije potrebne za provođenje postupka priznavanja sorti voćnih vrsta te ispunjenje potrebnih uvjeta sukladno 'Entrustment' protokolu CPVO-a.

Suradnja s drugim institucijama i zavodima

- Nastavlja se suradnja s Zavodom za sjemenarstvo i rasadničarstvo u provođenju stručnog nadzora proizvođača sadnog materijala, suradnja s Podravkom na ispitivanju pogodnosti voćnih sorti za preradu, suradnja sa Savjetodavnom službom u području edukacije poljoprivrednih proizvođača i transfera rezultata istraživanja iz područja voćarstva do voćara proizvođača, suradnja s Agronomskim fakultetom i srednjim poljoprivrednim školama na poslovima od zajedničkih interesa istraživanja i edukacija, suradnja s Prehrambeno – biotehnološkim fakultetom na istraživanjima iz područja evaluacije sorti voćnih vrsta i procjene prikladnosti sorti za daljnju preradu.

Suradnja s proizvođačima – voćarima

- Nastavlja se s organiziranjem otvorenih dana trešnje, šljive i jabuke tijekom vegetacijske sezone, stručni obilazak Pokušališta Donja Zelina za proizvođače, sudjelovanjem na izložbama, stručnim skupovima i seminarima. Praktična edukacija voćara na Pokušalištu. Nastavlja se suradnja s proizvođačima voćarima preko Hrvatske voćarske zajednice;
- Nastavlja se suradnja s voćarima proizvođačima na području doline Neretve na projektu unapređenja uzgoja odabranih vrsta agruma na skeletnim i aluvijalnim tlima. Provode se istraživanja o mogućnosti uzgoja odabranih vrsta agruma (limun, naranča i klementina) na južnim-zaštićenim položajima područja Komarne. Cilj je istražiti mogućnost povećanja gospodarski važnih površina pogodnih za uzgoj agruma, te širenje ponude domaće proizvodnje uzgojem limuna, naranče i klementine.
- **Usavršavanje djelatnika**
- Nastavlja se usavršavanje djelatnika putem poslijediplomskih doktorskih studija, seminara, sudjelovanja na domaćim i stranim znanstvenim i stručnim skupovima, posjeta institucijama iz područja rada;
- Planira se edukacija o korištenju osnovnih metoda rada s DNA i RNA.